SMZ

BARAZA LA MITIHANI ZANZIBAR

MTIHANI WA KUINGIA KIDATO CHA TATU

035 DINI YA KIISLAMU

Muda: Saa 2:30 **MAJIBU** **Mwaka: 2018**

Maelekezo

1. Mtihani huu unasehemu tano A, B, C, D na E
2. Jibu maswali yote kutoka sehemu A,B,C na D, na maswali mawili kutoka sehemu E.
3. Andika kwa kutumia kalamu ya wino wa **bluu** au **mweusi**

1. a) Kamilisha sura ifuatayo kwa hati za Kiarabu:

حِيْمِ ِ ِ بِسْمِ ِ حْمَنِ ال ر .)قِ لفِ َ الِ ْ بِ ِ رِ َ بِ ِ ذِ وِ ْ عِ أَ ِ لِ ْ .(ق ِ اللِهِ ال ر

- أ قلْ ُ أعُ َوذُ بِرَ بِ ال نا سِ
ب مَلِكِ ال ناسِ - ج إلِ َ َ ٰهِ ال نا سِ - د مِن شَ رِ
- ٱلْوَسْوَاسِ ٱلْخَ نا سِ

b) Lete tafsiri ya aya zifuatazo kwa lugha ya Kiswahili:

ا.)اجِ وَ فْ أَ ِ اللهِ ِ نِ ِ يْ ِ دِ ِ ِ يِ ْ فِ ِ نِ َ وِ ْ ل خِ دْ يَ ِ اسَ ال نِ تَ ِ يْ أَ ِ رِ َ (وِ َ قالِ َ َ
تعَالَىَ :-أ
Na hakika tutakuonyesha njia za maisha, zitakazoleta manufaa duniani na akhera.

قالِ َ َ تعالَ ىَ:(لاَ أعَ ْ ب د وْنَ).
Sema: Siabudu wanayoyaabudu.

قالِ َ َ تعَالَىَ:(فلِ َ ْ يعَ ْ ِب د وْاِرَ ب
Basi wamuabudu Mola wa Nyumba hii (Kaaba).

قالِ َ َ تعالَىَ:(اِ ل َذِيْنَ ِه مِ ْ ي رَآء وْنَ ِ
Wale wanaofanya matendo yao kwa kuonyesha wengine.

c) Andika mafunzo manne (4) yanayotokana na Suratun – Nasri:

i) Mafanikio yanapatikana kwa msaada wa Mwenyezi Mungu.
ii) Kushukuru neema za Mwenyezi Mungu kwa kuswali na kutubu.
iii) Mwenyezi Mungu ndiye anayetoa ushindi wa kweli. iv) Kila mwisho wa jambo ni fursa ya kumtukuza Mwenyezi Mungu.

2. a) Bainisha hukumu za nuni sakina na tanwini zinazopatikana katika ibara zifuatazo:

- أ وَيْلٌ لِك ل : Izhar.
- ب فِيْهَاعَيْنٌ ِ جَارِيةٌ ِ: Idgham bila ghunna.
- ج مِنْ ِ بعَ ْ دِ مَاجَاءِ َ تهْ م: Ikhfa.
- د رَس وْلٌ أمِ َ يْنٌ: Idgham bila ghunna.

b) “Mwenyezi Mungu ndiye anayekusudiwa kwa haja”)112:2). Aya hii inamfunza nini Muislamu katika maisha yake ya kila siku?

Muislamu anatakiwa kumtegemea Mwenyezi Mungu pekee kwa mahitaji yote ya maisha. Mafundisho haya yanaimarisha imani, humsaidia mtu kukabiliana na changamoto za maisha, na kujiweka mbali na shirk.
3. Chagua jibu sahihi katika kipengele (i) – (x) kishandike herufi katika sanduku liliopo chini.

i) Hadithi za Mtume (s.a.w) zina umuhimu mkubwa kwa jamii ya Kiislamu kwani
a) Ni maneno matukufu kwa Waislamu.
b) Ni zenye kuchambua na kufafanua Qur-ani.
c) Hakuna anaezikataa katika Uislamu.

Jibu: b) Ni zenye kuchambua na kufafanua Qur-ani.
Sababu: Hadithi za Mtume (s.a.w) zimechukua jukumu la kufafanua mafundisho ya Qur-ani na kuelekeza jinsi ya kuyatekeleza kwa vitendo. Chaguo (a) ni sahihi lakini si jibu lenyewe, kwani umuhimu wa Hadithi hauwezi tu kuelezwa kama "maneno matukufu." Chaguo)c) ni batili kwa sababu kuna baadhi ya watu wanaweza kupinga au kupuuza hadithi, hata kama si sahihi Kiislamu.

ii) Sunna ya Mtume Muhammad (s.a.w) ni
a) Mwenendo na matendo yake ambayo ndiyo sehemu ya utume wake.
b) Habari za Mtume kwa watu wake.
c) Matendo mema ya ziada ya Mtume (s.a.w).

Jibu: a) Mwenendo na matendo yake ambayo ndiyo sehemu ya utume wake.
Sababu: Sunna inahusisha mwenendo wa Mtume (s.a.w) na maamrisho aliyoyatoa ambayo yanaonyesha jinsi ya kufuata Qur-ani. Chaguo (b) ni habari tu, si sunna, na (c) ni sehemu tu ya sunna, lakini haisimami pekee kama jibu kamili.

iii) Hadithi hazikuandikwa wakati wa Mtume (s.a.w) kwa sababu a)
Masahaba wengi walikuwa hawajui kuandika.
b) Masahaba waliojuwa kuandika walijishughulisha zaidi na jihadi.
c) Masahaba waliojuwa kuandika walijishughulisha na kuandika, kusoma, na kuhifadhi Qur-ani.

Jibu: c) Masahaba waliojuwa kuandika walijishughulisha na kuandika, kusoma, na kuhifadhi Qur-ani.
Sababu: Kipaumbele kilikuwa kuhifadhi Qur-ani kikamilifu kabla ya kuhifadhi hadithi. Chaguo (a) ni kweli kwa baadhi ya masahaba, lakini si sababu kuu, na (b) ni kweli kwa masahaba waliojihusisha na jihadi, lakini haikuhusu wote.

iv) Hadithi zilianza kuhifadhiwa kimaandishi wakati wa masahaba wa Mtume (s.a.w) kwa sababu a)
Mtume alikuwa hayupo.
b) Masahaba wengi walikuwa wanajua kuandika.
c) Kulizuka hadithi nyingi za uongo.

Jibu: c) Kulizuka hadithi nyingi za uongo.

Sababu: Hili lilihamasisha juhudi za kuandika hadithi ili kuhifadhi usahihi wake. Chaguo (a) na (b) vinaweza kuwa kweli, lakini sababu muhimu zaidi ilikuwa udanganyifu uliokuwa ukienea kupitia hadithi za uongo.

v) Sahihu – sitta viliandikwa wakati wa
a) Wafuasi wa wafuasi wa masahaba (Tabii Tabiina).
b) Wafuasi wa masahaba (Tabiina).
c) Masahaba wa Mtume (s.a.w).

Jibu: a) Wafuasi wa wafuasi wa masahaba (Tabii Tabiina).
Sababu: Sahihu Sitta ilikusanywa na wanazuoni waliokuja baada ya masahaba na wafuasi wao wa karibu. Chaguo (b) ni kizazi cha awali, na (c) ni masahaba wa Mtume, ambao hawakuhifadhi hadithi kwa njia ya vitabu.

vi) Sunan ya An-Nasai ni kitabu cha a)
Muhammad bin Ismail An-Nasai.
b) Abdur – Rahman Ahmad bin An – Nasai.
c) Abdullah Muhammad An-Nasai.

Jibu: b) Abdur – Rahman Ahmad bin An – Nasai.
Sababu: Hili ni jina kamili la mwandishi wa Sunan ya An-Nasai. Chaguo (a) na (c) si majina sahihi ya mwandishi huyo.
vii) Matini ni maneno hasa a)
Ya masahaba.
b) Aliyosema Mtume (s.a.w).
c) Ya waandishi wa hadithi.

Jibu: b) Aliyosema Mtume (s.a.w).
Sababu: Matini ni sehemu ya hadithi inayoelezea maneno ya Mtume. Chaguo (a) na (c) ni vipengele vingine, lakini havihusiani na matini moja kwa moja.

viii) Hadithi zenye wasimulizi wenye sifa zilizokamilika kutoka mpokezi wa mwisho mpaka kufikia Mtume (s.a.w) huitwa a) Sahihi.
b) Hassan.
c) Maudhuu.

Jibu: a) Sahihi.
Sababu: Hadithi za Sahihi zina wasimulizi waaminifu na sifa zinazokubalika kwa mujibu wa elimu ya hadithi. Chaguo (b) ni hadithi nzuri lakini si sahihi kikamilifu, na (c) ni hadithi za uongo.

ix) Hadithi An-Nabawiy ni
a) Maneno ya Mtume (s.a.w).
b) Maneno ya Allah kupitia Mtume wake.

c) Habari au usemi aliousema Mtume kwa watu wake kwa maneno yake.

Jibu: a) Maneno ya Mtume (s.a.w).
Sababu: Hadithi An-Nabawiy ni mazungumzo au maamrisho ya Mtume (s.a.w). Chaguo (b) ni wahyi wa Qur-ani, na (c) haifafanui sawasawa.
x) Amesema Mtume)s.a.w) “Hakika subira wakati wake ni mwanzo wa kupata msiba.” Katika hadithi hii tunajifunza tunapopatwa na msiba a) Tulie sana.
b) Tujue hizo ni shari kwetu.
c) Tutangulize subira.

Jibu: c) Tutangulize subira.
Sababu: Subira ni muhimu ili kupokea msiba kwa utulivu na kumtegemea Mwenyezi Mungu. Chaguo (a) na (b) havihusiani na mafundisho ya subira.

4. Andika majina matano (5) ya Mwenyezi Mungu.

i) Ar-Rahman (Mwenye rehema nyingi).
ii) Ar-Rahim (Mwenye huruma ya daima).
iii) Al-Malik (Mfalme wa Ulimwengu).
iv) Al-Quddus (Aliye Mtakatifu). v) As-Salam (Chanzo cha amani).

5. Bainisha sifa tano (5) za muumini wa kweli.

i) Huwakumbuka Mwenyezi Mungu daima kwa moyo, maneno, na vitendo.
ii) Hufuata maamrisho ya Qur-ani na Sunna kwa ukamilifu. iii) Hupenda kuwasaidia wengine kwa kutoa sadaka na msaada. iv) Hujiepusha na maovu kama uwongo, wizi, na dhuluma. v) Hujitahidi kuwa na subira wakati wa mitihani ya maisha.

6. Eleza kwa ufupi maana ya elimu katika Uislamu.

Elimu katika Uislamu ni ufahamu unaopatikana kupitia kusoma, kufikiri, na kutafakari kwa mujibu wa mafunzo ya Qur-ani na Sunna. Elimu hujumuisha mambo ya kidunia na ya kiroho. Msingi wa elimu katika Uislamu ni kumfahamu Mwenyezi Mungu, kuimarisha imani, na kutumia maarifa kwa manufaa ya jamii nzima kwa njia inayompendeza Mwenyezi Mungu.

7. Tofautisha baina ya mtazamo wa Uislamu juu ya chanzo na kazi ya dini na ule wa makafiri.

Mtazamo wa Uislamu juu ya chanzo na kazi ya dini ni kwamba dini imetoka kwa Mwenyezi Mungu kupitia wahyi kwa mitume. Kazi ya dini ni kumfundisha binadamu jinsi ya kuishi maisha yenye maadili, kumtumikia Mwenyezi Mungu, na kujenga amani duniani na akhera. Kwa upande wa makafiri, wanadai

kuwa dini ni matokeo ya mahitaji ya kijamii, kihistoria, au kihisia, na kazi yake ni kuratibu maisha ya kijamii bila kuzingatia malengo ya kiroho.

8. a) Kusimamisha swala ni nguzo ya pili ya Uislamu.

b) Miongoni mwa nguzo za swala ni: Takbiratul Ihram, kusoma Al-Fatiha, kuinama (ruku), na kusujudu.

9. a) Maana ya Fiqhi ni:

Fiqhi ni maarifa ya hukumu za kisheria za Kiislamu zinazotokana na Qur-ani na Hadithi za Mtume (s.a.w). Inahusisha kuelewa maamrisho na makatazo ya Kiislamu na jinsi ya kuyaweka katika vitendo vya kila siku.

b) Fiqhi ina matapo mawili nayo ni:

i) Fiqhi ya ibada (hukumu za ibada kama swala, saumu, na zakka).
ii) Fiqhi ya muamala (hukumu za mambo ya kijamii, kibiashara, na kisheria).

10. a) Nguzo za funga ya mwezi mtukufu wa Ramadhani ni:

i) Nia ya kufunga kwa ajili ya Mwenyezi Mungu.
ii) Kujiepusha na vitu vinavyobatilisha funga kama kula na kunywa.

b) Ainisha mambo manne (4) yanayoharibu na kubatilisha funga.

i) Kula kwa makusudi wakati wa mchana. ii) Kunywa kwa makusudi wakati wa mchana.
iii) Kujamiiana wakati wa mchana. iv) Kutapika kwa makusudi.

11. a) Maiti ya Kiislamu itasaliwa ikiwa masharti yafuatayo yamekamilika kwake:

i) Maiti awe ni Muislamu.
ii) Awe amekatwa udhu na mwili wake umesafishwa. iii) Mwili uwe umevikwa sanda. iv) Awe amefariki bila kuacha ibada za faradhi kwa dharau.

b) Swala ya maiti husaliwa kwa takbira nne:

- Takbira ya kwanza husomwa Suratul Fatiha.
- Takbira ya pili husomwa swala kwa Mtume Muhammad (s.a.w).
- Takbira ya tatu huwa kwa du'a ya kumuombea maiti. - Takbira ya nne huwa kwa kuhitimisha swala.

12. a) Chambua mali zinazotakiwa kutolewa zakka.

Mali zinazotakiwa kutolewa zakka ni: i)
Fedha taslimu.
ii) Dhahabu na fedha. iii) Mazao ya shambani
yanayofikia kiwango cha nisab.
iv) Mifugo kama ngamia, mbuzi, na ng'ombe. v)
Mali ya biashara inayozunguka.

b) Ili mali hizo ziweze kutolewa zakka kuna masharti gani yanayozingatiwa?

Masharti yanayozingatiwa ni:
i) Mali ifikie kiwango cha nisab.
ii) Mali iwe imehifadhiwa kwa mwaka mzima wa Kiislamu (hawl). iii) Mali iwe ni ya halali. iv) Mali iwe inamilikiwa na mwenyewe kihalali bila shaka yoyote.
v) Iwe ni mali inayokua au kuleta faida.

13. Elezea tofauti ziliopo baina ya mtazamo wa Uislamu juu ya Historia na ule wa makafiri.

Mtazamo wa Kiislamu juu ya historia ni kwamba historia ni kumbukumbu ya matukio yanayothibitisha uwezo wa Mwenyezi Mungu na hutumika kuwaongoza watu kuishi kwa kufuata maamrisho ya dini. Historia kwa Uislamu ni njia ya kupata mafunzo kwa maisha ya sasa na maandalizi ya akhera.

Kwa upande wa makafiri, wanachukulia historia kama mkusanyiko wa matukio ya kawaida yasiyo na mwelekeo wa kiroho. Wanasisitiza zaidi athari za kiuchumi, kisiasa, na kijamii bila kutambua muingilio wa Mungu.

14. Waislamu wa sasa tunajifunza nini kupitia Hijra ya Mtume (s.a.w) na masahaba wake?

Hijra ya Mtume (s.a.w) inatufundisha:
i) Subira na uvumilivu katika nyakati za matatizo. ii)
Kuthamini mshikamano na undugu wa Kiislamu. iii)
Kuweka imani mbele ya changamoto za kidunia. iv)
Kujitahidi kwa ajili ya maendeleo ya Kiislamu.

15. Elezea historia ya Nabii Shuayb (A.S) na kaumu yake.

Nabii Shuayb (A.S) alitumwa kwa watu wa Madyan, ambao walikuwa wakifanya dhuluma katika biashara kwa kupunguza vipimo na mizani. Alisisitiza uadilifu, uaminifu, na ibada ya Mwenyezi Mungu pekee. Watu wake walipomkataa na kuendelea na maovu yao, Mwenyezi Mungu aliwaadhibu kwa janga kubwa lililowaangamiza. Hii inatufundisha umuhimu wa uadilifu na kumcha Mungu katika maisha.